

Jimar 20 (Kanûna Pêşîn 2023)
Issue 20 (December 2023)

**Li Ser Navê Pak Ajansê Xwediyê Kovarê / On Behalf of Pak Agency
the Owner of Journal**

Süleyman Çevik
ceviksuleyman@hotmail.com

Berpîrsê Karên Nivîsê / Responsible Editor

Prof. Dr. Hayrullah Acar, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-5263-7765 / hayrullahacar@artuklu.edu.tr

Seredîtor / Editor in Chief

Prof. Dr. Abdurrahman Adak, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0002-9124-1605 / abdurrahmanadak@artuklu.edu.tr

Çîgirê Editorî / Assist. Editor

Dr. Şehmus Kurt, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-1083-8133 / sehmuskurt@artuklu.edu.tr

Navnîşan/Address

Pak Ajans Yay. Tür. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Zeyrek Mah. Serdap Sk. No: 26/3 Fatih/İstanbul
Tel & Faks: 0212 519 00 09
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/nubihar>
www.nubiharakademi.com
E-mail: nubiharakademi@gmail.com

Yayın Sertifika No: 51437

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın.

ISSN: 2147-883X

Çap / Printed By

Meteksan Matbaacılık ve Teknik San. Tic. Aş.
Beytepe Köy Yolu No: 3 06800
Bilkent-Çankaya / Ankara
Matbaa Sertifika No: 46519

Nûbihar Akademî kovareke navneteweyî ya serbixwe û bihekem e. Di mehên Hezîran û Kanûna Pêşîn da salê du caran çapkirî û online tê weşandin. / Nûbihar Akademî is an international independent and peer-reviewed journal. It is published twice a year in June and December in print and online.

LİJNEYA EDÎTORÎYÊ / EDITORIAL BOARD

Sereditor / Editor in Chief

Prof. Dr. Abdurrahman Adak, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0002-9124-1605 / abdurrahmanadak@artuklu.edu.tr

Cigirê Edîtorî / Assist. Editor

Dr. Şehmus Kurt, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-1083-8133 / sehmuskurt@artuklu.edu.tr

Lijneya Weşanê / Editorial Board

Prof. Dr. Tahirhan Aydın, Dicle University, Türkiye
0000-0002-2586-2956 / tahirhanaydin@dicle.edu.tr

Prof. Dr. Hayrullah Acar, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-5263-7765 / hayrullahacar@artuklu.edu.tr

Prof. Dr. Metin Yüksel, Hacettepe University, Türkiye
0009-0006-7629-9354 / metinyuksel@hacettepe.edu.tr

Assoc. Prof. Bakhtiar Sadjadi, Kurdistan University, Iran
0000-0002-2907-6805 / b.sajadi@uok.ac.ir

Doç. Dr. İbrahim Bor, Indiana University, USA
0000-0002-7824-3227 / ibor@iu.edu

Doç. Dr. Osman Aslanoglu, Dicle University, Türkiye
0000-0001-6534-3125 / osmanaslanoglu@dicle.edu.tr

Dr. Farangis Ghaderi, Exeter University, England
0000-0002-1706-2561 / fghaderi@exeter.ac.uk

Dr. Esmail Shams, Allameh Tabataba'i University, Iran
0000-0002-0680-0581 / esmailshams54@gmail.com

Edîtorên Qadan / Field Editors

Ziman / Language

Prof. Dr. Tahirhan Aydın, Dicle University, Türkiye
0000-0002-2586-2956 / tahirhanaydin@dicle.edu.tr

Doç. Dr. Nurettin Beltekin, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-6121-2849 / nurettinbeltekin@artuklu.edu.tr

Dr. Songül Gündoğdu Yücel, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0001-7398-5988 / s.gundogdu@alparslan.edu.tr

Dr. Ayhan Yıldız, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0002-8763-4182 / ayhanyildiz@artuklu.edu.tr

Edebîyat / Literature

Doç. Dr. Ayhan Tek, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0002-9862-6938 / a.tek@alparslan.edu.tr

Doç. Dr. Zülküf Ergün, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-8784-5636 / zulkufergun@artuklu.edu.tr

Doç. Dr. Ahmet Gemi, Dicle University, Türkiye
0000-0003-4124-5525 / ahmetgemi@dicle.edu.tr

Doç. Dr. Kenan Subaşı, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-7744-1646 / kenansubasi@artuklu.edu.tr

Dr. Hemin Omar Ahmad, Soran University, Iraq
0000-0003-1985-9512 / hemin.ahmad@soran.edu.iq

Zanistên Civakî / Social Sciences

Prof. Dr. Metin Yüksel, Hacettepe University, Türkiye
0009-0006-7629-9354 / metinyuksel@hacettepe.edu.tr

Doç. Dr. İbrahim Bor, Indiana University, USA
0000-0002-7824-3227 / ibor@iu.edu

Dr. Shahab Vali, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-0580-1598 / vali.shahap@gmail.com

Edîtorê Pirtûkan / Book Review Editor

Doç. Dr. M. Emin Purçak, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0003-1875-5842 / me.purcak@alparslan.edu.tr

Edîtorê Etikê / Ethic Editor

Doç. Dr. Ayhan Tek, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0002-9862-6938 / a.tek@alparslan.edu.tr

Edîtorê Mîzanpajê / Design Editor

Lec. Leyla Kaplan, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-7887-9017 / leylakaplan@artuklu.edu.tr

Edîtorê Malperê / Webpage Editor

Doç. Dr. Osman Aslanoglu, Dicle University, Türkiye
0000-0001-6534-3125 / osmanaslanoglu@dicle.edu.tr

Edîtorê Medyaya Civakî / Social Media Editor

Doç. Dr. Kenan Subaşı, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-7744-1646 / kenansubasi@artuklu.edu.tr

Edîtorê Îndeksê / Index Editor

Dr. Şehmus Kurt, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-1083-8133 / sehmuskurt@artuklu.edu.tr

Edîtorên Ziman û Pêdaçûnê / Language and Redaction Kurdî (Kurmançî) / Kurdish (Kurmanji)

Doç. Dr. Zülküf Ergün, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-8784-5636 / zulgufergun@artuklu.edu.tr

Dr. Ayhan Yıldız, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0002-8763-4182 / ayhanyildiz@artuklu.edu.tr

Kurdî (Sorani) / Kurdish (Sorani)

Dr. Hemin Omar Ahmad, Soran University, Iraq
0000-0003-1985-9512 / hemin.ahmad@soran.edu.iq

Kurdî (Zazakî) / Kurdish (Zazaki)

Doç. Dr. Nurettin Beltekin, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0001-6121-2849 / nurettinbeltekin@artuklu.edu.tr

Kurdî (Goranî) / Kurdish (Gorani)

Dr. Esmail Shams, Allameh Tabataba'i University, Iran
0000-0002-0680-0581 / esmailshams54@gmail.com

Îngilizî / English

Dr. Songül Gündoğdu Yücel, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0001-7398-5988 / s.gundogdu@alparslan.edu.tr

Tirkî / Turkish

Doç. Dr. M. Emin Purçak, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0003-1875-5842 / me.purcak@alparslan.edu.tr

Farsî / Persian

Dr. Shahab Vali, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-0580-1598 / vali.shahap@gmail.com

Erebî / Arabic

Doç. Dr. Ahmet Gemi, Dicle University, Türkiye
0000-0003-4124-5525 / ahmetgemi@dicle.edu.tr

Lijneya Şêwrê/ Advisory Board

Prof. Dr. Abbas Vali, Independent Researcher, England
0009-0003-3379-6199 / vali.abbas@gmail.com /

Prof. Dr. Abdulhadi Timurtaş, Van Yüzüncü Yıl University, Türkiye
0000-0002-6887-6223 / atimurtas71@hotmail.com

Prof. Dr. Abdullah Kıran, Muş Alparslan University, Türkiye
0000-0001-9136-7665 / a.kiran@alparslan.edu.tr

Prof. Dr. Abdulwahab Khalid Musa, Nawroz University, Iraq
0009-0001-7660-8966 / abdulwahab.khalid@nawroz.edu.krd

Prof. Dr. Hamit Bozarslan, École des Hautes Études en Sciences Sociales, France
0000-0002-4319-5958 / hamit.bozarslan@ehess.fr

Prof. Dr. M. Edip Çağmar, Dicle University, Türkiye
0000-0001-9756-0327 / mehmetedipcagmar10@gmail.com

Prof. Dr. M. Zahir Ertekin, Mardin Artuklu University, Türkiye
0000-0003-3519-9892 / zahirertekin@hotmail.com

Prof. Dr. Martin van Bruinessen, University Utrechtê, Holland
0009-0009-4965-6485 / m.vanbruinessen@uu.nl

Prof. Dr. Mesut Yeğen, Independent Researcher, Türkiye
0000-0001-8560-808X / mesutyegen2020@gmail.com

Prof. Dr. Michiel Leezenberg, University of Amsterdam, Netherlands
0000-0002-2269-2728 / m.m.leezenberg@uva.nl

Prof. Dr. Philip G. Kreyenbroek, Georg-August University, Germany
0000-0003-2363-9766 / gkreyen@gwdg.de

NAVEROK / CONTENTS

Ji Edîtorê Dosyayê / From the File Editor..... 08

Gotarên Lêkolînê / Research Articles

Normên Rastnivîsîna Hawarê

Spelling Rules of Hawar Magazine

Sevda ORAK REŞİTOĞLU.....10-32

Prensîpên Amadekirina Ferhengêka Ortografîk ji bo Kurdîya Kurmancî

Principles of Preparing an Orthographic Dictionary for Kurmanji Kurdish

Mikail Bülbül34-49

Xebatên Weqfa Mezopotamyayê di Çarçoveya Plankirina Zimanî de

Studies of The Mesopotamia Foundation in The Context of Language Planning

Cemil GÜNEŞ.....51-72

Ji Edîtorê Dosyayê!

Ji Nûbihar Akademîyê merheba!

Kovara Nûbihar Akademîyê gihîşt hejmara 20em û ev ji bo kovargerîya akademîk a kurdî destkefteke giring e. Herwekî tê zanîn ev demek e di nav kurdan da mijara rastnivîsînê tê gengeşekirin. Ji ber vê me xwest di vê hejmarê da em giranî bidin ser vê babetê û dosyayekê amade bikin. Bêguman xebatên akademîk ji devjenîya rojane dûr, bi rêbaz û argumanên zanistî tên kirin. Mixabin dema dor tê ser xebatên weha rawestanek û cangiranîyek çê dibe. Ji ber vê ji alîyê hejmarê ve zêde gotar nehatin û hêvîya ku me dikir bi cih nehat. Em hêvî dikin di hejmarên paşerojê da li ser vê babetê gotarên baş bên weşandin û bi rêya gotarên zanistî em bikarin hin kêşeyên vê qadê çareser bikin.

Hawar ji bo rastnivîsîna kurdîya kurmançî ya bi tîpên latînî çavkanîya sereke û pêşî ye ku divê hertim li ber çavan bê girtin. Tevî ku Celadet Bedirxan normên rastnivîsînê destnîşan nake jî bi awayekî kirdeyî cihbicih dike. Lê di hemû mijaran da ji hejmara yekem heta dawî pêgirê heman norman nabe û car bi car ew bi xwe jî di hinekan da guherînan çê dike. **Sevda Orak Reşitoğlu**, di gotara xwe ya “Normên Rastnivîsîna Hawarê” da beşek ji van norman destnîşan dike û wan di bin sernavên alfabe, lêker, daçek, gireya nerênî, cihnavaya paşnûsek, gihanek, navên taybetî da gotûbêj dike.

Mikail Bûlbûl, di gotara xwe ya “Prensîpên Amadekirina Ferhengê Ortografîk ji bo Kurdîya Kurmançî” da li ser destnîşankirina prensîpên ferhenga ortografîk radiweste ku şaxeke giring a rastnivîsînê ye. Ji bo amadekirina ferhenga ortografîk avakirina lijneyeke biryarder û berhevkirina varyantên bêjeyan wek xebatên amadekarîyê dide zanîn û piştî wî cih dide prensîpên destnîşankirina ferhenga ortografîk a kurdîyê û ji bo vê “berbelavî, hevbeşîya dîyalektan, forma zimanê deynkirî, forma kurdîbûyî wek meylên sereke yê biryardanê berbiçav dike. Herî dawî di çarçoveya prensîpên morfolojîk û semantîk da behsa prensîpên bêjeyên hevmana û bêjeyên varyant dike û ji bo her kategorîyekê bîr û rayên xwe dixêrê.

Cemil Güneş, bi gotara xwe ya “Xebatên Weqfa Mezopotamyayê di Çarçoveya Plankirina Zimanî de” li ser xebatên plandanîna zimanî ya Weqfa Mezopotamyayê radiweste ku di van salên dawî da karên giring dike. Güneş piştî ku behsa paşxane û astên plandanîna zimanî dike kurteyêke plandanîna zimanê kurdî raçav dike û li ser vê bingehe xebatên Weqfa Mezopotamyayê di bin sernavên plandanînen korpus, statu û wergirtinê da analiz dike.

Dosyaya hejmara 21ê (hejmara yekem a sala 2024ê) ya Nûbihar Akademîyê dê di bin edîtorîya Dr. Hemin Omar Ahmadî da li ser babeta “Edebîyata Soranî di Sedsala XXem da” bê amadekirin. Bêguman derîyê kovarê ji bo babetên cuda ên qada xebatên kurdî ra jî vekirîye.

Bimînin di nav xêr û xweşîyê da.

Doç. Dr. Zülküf Ergün
Edîtorê Dosyayê

